SYRI
NÁRODNÍ INSTITUT

Studie SYRI / Společenská odolnost

ROZVOJ RESILIENČNÍHO MYŠLENÍ V SEKTORU SNIŽOVÁNÍ RIZIK KATASTROF

Anna Bromová, Jakub Mácha, Zuzana Harmáčková

25. 09. 2025
WWW.SYRI.CZ

UNIVERZITA KARLOVA
MUNI
Akademie věd České republiky
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
Národní plán obnovy
Financováno Evropskou unií
NextGenerationEU

Studie SYRI / Společenská odolnost

Rozvoj resiliančního myšlení v sektoru snižování rizik katastrof

Zpracovali:

Mgr. Anna Bromová (bromova.a@czechglobe.cz)

Mgr. Jakub Mácha (macha.j@czechglobe.cz)

Supervize:

Mgr. Zuzana V. Harmáčková, PhD (harmackova.z@czechglobe.cz)

ABSTRAKT:

Jako výzkumný tým Ústavu výzkumu globální změny AV ČR – CzechGlobe v rámci SYRI usilujeme o rozvoj resiliančního myšlení v sektoru snižování rizik katastrof (disaster risk reduction – DRR) v Česku. Prostřednictvím participativních výzkumných aktivit spolupracujeme s lidmi z ministerstev, výzkumu, samospráv, neziskového sektoru i s lidmi přímo zasaženými katastrofami. Společně s nimi hledáme cesty, jak vytvářet společnost resilientní nejen vůči extrémním projevům počasí, ale také dalším rizikům, která souvisejí s prohlubováním aktuálních krizí. Přinášíme vědecké poznatky o tom, co konkrétně znamená odolná česká společnost a jakým způsobem ji společně můžeme budovat. Výstupy SYRI výzkumu zaměřené na rozvoj resiliančního myšlení v sektoru DRR slouží jako podklad pro další práci různorodým aktérům, kteří se chtějí účinně a smysluplně podílet na budování zdravé a odolné české společnosti. Více o resiliančním myšlení je dostupné na webové stránce resiliencnimysleni.cz, která vznikla jako výstup z výzkumu.

25. 09. 2025

WWW.SYRI.CZ

Tato práce vznikla v projektu NPO „Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik“ (LX22NPO5101).

Obsah

Úvod **4**

1. Mapování bílých míst v sektoru snižování rizik katastrof (DRR) **5**

Identifikované potřeby sektoru DRR *5*

2. Spoluvytváření vize resilientní české společnosti **6**

Jak vypadá budoucnost resilientní společnosti, která úspěšně čelí katastrofám? *6*

A. Aktivně identifikujeme zranitelné skupiny a snižujeme míru jejich ohrožení. 6
B. Jsme propojení, spolupracujeme a vzájemně se učíme. 7
C. Systém je flexibilní a umí pracovat s nejistotou. 7
D. Veřejná správa i místní komunity zvládají fungovat samostatně. 8
E. Reflektujeme zkušenosti a získaná poučení implementujeme s vizemi zlepšení. 8
F. Lidé spolupracují, jsou angažovaní a podílejí se na rozhodování. 9
G. Snižování rizik katastrof je prioritou a dostává politickou i finanční podporu. 9
H. Ochrana životního prostředí je prioritou. 10

3. Hledání cest k naplnění vize resilientní společnosti **11**

1. Cesty k vizi: Podporujeme spolupráci s místními komunitami a přenos znalostí odspodu nahoru 12
2. Cesty k vizi: Reflektujeme zkušenosti a zavádíme poučení a vize do praxe 12
3. Cesty k vizi: Místní samospráva i komunity zvládají fungovat samostatně 13

Závěr **14**

Úvod

Tato studie představuje výsledky výzkumu týmu Ústavu výzkumu globální změny AV ČR – CzechGlobe v rámci Národního institutu SYRI. Cílem aktivit uskutečněných v letech 2023-2025 bylo podpořit rozvoj resiliančního myšlení v sektoru snižování rizik katastrof (DRR) v České republice.

Prostřednictvím této publikace přinášíme **vědecké poznatky o tom, co konkrétně znamená odolná česká společnost a jakým způsobem ji společně můžeme budovat**. Poznatky jsou systematicky a chronologicky strukturované – od prvotní identifikace problémů v sektoru DRR, přes formulaci pozitivní vize resilientní společnosti až po hledání konkrétních kroků k její realizaci. Výzkum byl kvalitativní a založený na **úzké spolupráci s aktéry napříč systémovými úrovněmi, včetně zapojení těch často opomíjených**, jako jsou lidé pracující v terénu či lidé přímo zasaženi katastrofou. Tito aktéři měli příležitost výzkum a jeho výstupy aktivně a kooperativně formovat.

Tento dokument může sloužit jako podklad či inspirace pro různorodé aktéry, kteří potřebují svoji práci opřít o vědecky podložené poznatky o potřebách v oblasti snižování rizik katastrof a chtějí se podílet na rozvoji odolné společnosti.

Více informací o resiliančním myšlení i samotném výzkumu je dostupné na webové stránce **resiliencnimysleni.cz**.

1. Mapování bílých míst v sektoru snižování rizik katastrof (DRR)

Abychom zjistili, co sektor snižování rizik potřebuje, nejdříve jsme **společně s relevantními aktéry zmapovali jeho aktuální situaci**. Pro získání informací jsme využili polostrukturované rozhovory s experty, rešerše a následně také kulatý stůl. Cílem bylo společně diskutovat a zjistit, s čím se aktuálně sektor DRR v České republice potýká a jaké se mu nabízejí příležitosti.

Zapojení lidé byli ti, kteří se v České republice zabývají snižování rizik katastrof profesně, ve svém výzkumu, prakticky v terénu, v byznysu a v úředních či v politických funkcích. Mluvili jsme se zástupci kraje, humanitárních organizací, vědeckých ústavů, pojišťoven, hasičů a Národní platformy pro snižování rizik katastrof.

Identifikované potřeby sektoru DRR

Při společném mapování prostředí snižování rizik katastrof jsme mimo jiné identifikovali tyto potřeby sektoru, na které jsme se rozhodli následně **reagovat v dalších fázích výzkumu**:

1. potřeba budování resilience a rozvoje resiliančního myšlení,
2. potřeba zapojit aktéry napříč systémovými úrovněmi,
3. potřeba oživit fungování Národní platformy pro snižování rizika katastrof při MŽP,
4. potřeba pracovat s celým cyklem snižování rizik katastrof, nikoli jen s krizovým řízením,
5. potřeba rozvoje komplexního a systémového myšlení.

2. Spoluvytváření vize resilientní české společnosti

Do procesu rozvoje resiliančního myšlení v sektoru DRR jsme pozvali **aktéry DRR napříč systémovými úrovněmi** – zástupce a zástupkyně z ministerstev, výzkumných ústavů, samospráv, neziskových organizací, z integrovaného záchranného systému a také dobrovolnictvo a ty, kteří byli sami zasaženi katastrofou. Zároveň jsme zahájili užší spolupráci s Národní platformou pro snižování rizika katastrof při MŽP. V listopadu 2023 jsme se všichni sešli na **celodenním participativním workshopu**, kde participující sdíleli své zkušenosti a kooperativně pracovali na imaginačním cvičení. V rámci něj si aktéři DRR měli představit, jak by v budoucnosti mohla vypadat společnost, která je odolná vůči katastrofám.

Prostřednictvím tematické analýzy dat sebraných na prvním participativním workshopu jsme identifikovali **osm aspektů vize**, **která popisuje budoucnost fungování české společnosti resilientní vůči katastrofám.** Výsledky analýzy jsme zpětně ověřili s participujícími, na základě jejichž výpovědí finální podoba vize budoucnosti vznikla.

Jak vypadá budoucnost resilientní společnosti, která úspěšně čelí katastrofám?

A. Aktivně identifikujeme zranitelné skupiny a snižujeme míru jejich ohrožení.

Ve světě, kde umíme dobře čelit katastrofám, hraje klíčovou roli **sociální spravedlnost a sounáležitost**. V rámci snižování rizik katastrof se proto aktivně věnujeme identifikaci a podpoře zranitelných skupin, čímž značně snižujeme míru ohrožení obyvatelstva.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Společenská sounáležitost a ohleduplnost
- Podpora zdravého životního stylu
- Snižování nerovností ve společnosti (globální i lokální)
- Mapování zranitelných sociálních skupin
- Přizpůsobení komunikace a procesů zranitelným skupinám:
    - Srozumitelná a včasná komunikace k zasažené veřejnosti
    - Psychosociální pomoc
    - Prostory pro zranitelné skupiny

„Ono se to hodně projevilo i za covidu. Byli lidé, kteří měli nožky nahoře a koukali se Netflix, a pak byli lidé, kteří ztratili práci a neměli z čeho nakoupit.“

„Když lidé mají pocit, že se systém buď nechová spravedlivě, nebo je ignoruje, tak ho nerespektují.

B. Jsme propojení, spolupracujeme a vzájemně se učíme.

Propojenost jednotlivých aktérů v oblasti snižování rizik katastrof, **spolupráce a vzájemné učení** bude podle účastnictva v budoucnosti jedním ze základních kamenů resilience naší společnosti. Je nutné také usilovat o to, aby se do procesů zahrnovaly **zkušenosti a znalosti místních komunit**.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Propojenost pro vzájemné učení
    - Spolupráce jednotlivých složek a vzájemné učení v rámci celého cyklu katastrofy
    - Přenos znalostí zespodu nahoru
        - Spolupráce s lokálními komunitami a využití místní znalosti
        - Znalost potřeb místních

„Ve chvíli, kdy neproudí informace zespoda nahoru, tak samozřejmě systém nemůže mít správná data na to, aby dělal správná rozhodnutí.“

„Protože když mě něco dobrého napadne v Hodoníně, tak aby se to šířilo a stejně dobrý nápad mohli využít i na Praze 4.“

C. Systém je flexibilní a umí pracovat s nejistotou.

V budoucnosti, ve které dokážeme úspěšně čelit katastrofám, systém funguje flexibilně. Tím umožňuje **pružně reagovat na nečekané změny** a šoky různorodého charakteru dle aktuálních potřeb. Pružnost systému však **není na úkor zajištění běžných procesů** a činností.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Flexibilita systému
    - Umět pracovat s nejistotou a přiznat ji
    - Schopnost prioritizovat
        - Zachování funkčnosti „běžných“ struktur
    - Jednoduchá a flexibilní legislativa

„Lidé museli stavět podle původních projektů. Byť to bylo úplně špatně nastavené, tak na nové projekty nedostali stavební povolení.“

„Během covidu řada expertů neuměla říkat nevím a neuměla dát najevo tu nejistotu.“

D. Veřejná správa i místní komunity zvládají fungovat samostatně.

Součástí vize je, že v případě odpojení od centra jsou samosprávy a místní komunity schopny zajišťovat své základní potřeby a funkce lokálně a **nejsou zcela závislé na centrálních zdrojích a rozhodovacích strukturách**.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Schopnost decentralizované správy a princip subsidiarity
  - Proškolená a fungující samospráva
- Schopnost sebeorganizace a individuálního jednání
  - Veřejnost má vědět, co dělat při výstraze
    - Sada jednoduchých opatření a řešení
    - Školní vzdělávání ohledně zvládání katastrof
    - Osvěta a cvičení krizových situací pro veřejnost
      - Užitečná mediální komunikace
  - Náhradní a decentralizované zdroje
    - Financování a průběžná údržba náhradních zdrojů

„Za covidu jsme viděli, že některé nemocnice byly schopné reagovat úžasným způsobem a rozhodovaly se bez ohledu na to, že neměly metodiky z ministerstva zdravotnictví.“

„Jednou za dva roky tu samosprávu musí proškolit krajský úřad. Ne, není to samospásné, ale je to jeden z těch kanálů, kterým se dá samospráva podpořit.“

E. Reflektujeme zkušenosti a získaná poučení implementujeme s vizemi zlepšení.

Krizové situace pečlivě **reflektujeme** a poučení, která získáváme, se snažíme pro budoucí zlepšení **zavádět do praxe** v duchu principu „build back better“ („postavit znovu a lépe“).

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Poučení a zpětná vazba
  - Školství podporující reflexivitu
- Mít vize a rekonstruovat lépe
  - Leadership rozhodovací i vizionářský
    - Ocenění schopných lidí

„Pak se nikdo zpátky těch lidí nezeptá: Vyhovovalo vám to? Bylo to špatně? Co vám vlastně chybělo? Co jste vy potřebovali? Aby z toho došlo k nějakému poučení.“

„Po mimořádné události bude mít vláda dokument, který musí vyhodnotit. V nějakým reálně dobrým čase a na základě nějakých indikátorů.“

F. Lidé spolupracují, jsou angažovaní a podílejí se na rozhodování.

V budoucnosti zvládáme úspěšně řešit katastrofy také díky **silné občanské společnosti**, která je zahrnuta do rozhodování. Zároveň budujeme kulturu, ve které nechybí **odvaha a motivace**.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Hodnoty a kultura motivující k odvaze a aktivitě společnosti
  - Podpora naděje a morálky
    - Solutions Journalism
  - Podpora občanské angažovanosti
    - Zvyšování důvěry v neziskové organizace
    - Komunikace podporující zapojení veřejnosti
- Spolupráce na všech úrovních společnosti
- Participace na rozhodování

„A kdyby se více mluvilo o občanských shromážděních nebo nějakých dalších nástrojích, jak lidi zapojovat, tak možná bychom pak měli informovanější voliče a voličky."

„Některé komunity mají tendenci to vzdát a pak se jim nepodaří z katastrofy navrátit. Ne kvůli tomu, že by to bylo technicky nemožný, ale protože prostě na to nemají morál."

G. Snižování rizik katastrof je prioritou a dostává politickou i finanční podporu.

Na různorodé krizové situace se naší společnosti daří úspěšně reagovat díky tomu, že **dáváme snižování rizik katastrof vysokou prioritu**. Systematicky se věnujeme rozvoji celého systému a klademe důraz na jeho funkčnost. Průběžně **mapujeme rizika i zranitelnost** území, abychom se lépe orientovali v nejistotě možných budoucích krizí, a zasazujeme se o **funkčnost systému včasného varování** i srozumitelnost výstrah. Snižování rizik katastrof se zlepšuje a dostává podporu, protože jsou **politici a političky dobře informovaní** a díky tomu také v souvislosti s tématem konzistentně jednají a komunikují.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Konzistentní politická komunikace a informovanost politiků
- Vnímání sucha jako katastrofy
- Mapování zranitelnosti území a rizik
- Kvalitní personální obsazení
  - Rozdělení a dodržování pravomocí
    - Jasné vymezení toho, kdo rozhoduje a nese zodpovědnost
  - Rychlá identifikace problému a jeho rozsahu
- Dostatek kapacit a udržitelnost krizového systému
  - Efektivní koordinace dobrovolnictva

    - Funkční integrovaný systém krizového řízení
        - Dobře nastavený systém pohotovosti
    - Dobré krizové plány
        - Funkční krizové systémy ve zdravotnictví
- Funkční včasné varování a srozumitelné výstrahy

„Zanalyzujete problémy a máte naddimenzované záchranné kapacity. Ty nemáte jen tak, že vás napadlo támhle bude hasičárna. Stojí tam, protože to tam je nebezpečný.“

„Já si prostě něco rozhodnu a výsledek je, že já ať rozhodnu jakkoli a má to jakýkoli dopad, tak dostanu svoji výroční odměnu. A ti lidé, kteří to odskáčou nebo na které to dopadá, tak ti v tom rozhodování vůbec nejsou zapojení.“

H. Ochrana životního prostředí je prioritou.

Řadu dopadů katastrof je možné snížit **vhodným hospodařením v krajině a podporou přírodě blízkých opatření**, proto se zasazujeme o ochranu životního prostředí. Dostatečně financujeme udržitelné zemědělství i zacházení s přírodou a zavádíme **potřebné legislativní změny**. Podstatná jsou pro nás témata jako ochrana biodiverzity, adaptace krajiny na změny klimatu, opady a znečišťování nebo například dostupnost vody.

Ve vizi se konkrétně objevovala tato témata:

- Legislativní změny podporující ochranu životního prostředí
- Financování udržitelného zacházení s krajinou a zemědělstvím
- Komplexní pozemková úprava
    - Územní plánování založené na datech
    - Na datech založené zemědělství
        - Podpora zemědělství vhodného pro sucho
    - Propojené úrovně veřejné správy v opatřeních užívání krajiny

---

„A zase je to sci-fi, že opravdu budeme víc dbát na to, jak to vypadá životní prostředí.“

„Abychom nepěstovali tam, kde je málo vody, nějaké plodiny, které potřebují zavlažovat.“

---

3. Hledání cest k naplnění vize resilientní společnosti

S účastníky a účastnicemi výzkumu jsme se sešli ještě podruhé, a to v červnu roku 2024. Na druhém setkání jsme **společně hledali cesty k naplnění vize, kterou jsme připravili na předchozím workshopu**. Záměrem bylo dostat se z úrovně abstrakce a imaginace na konkrétní úroveň jednotlivých aktérů a jejich aktivit.

Za tímto účelem jsme z celkové komplexní vize vybrali pro skupinovou práci **tři části vize, z nichž každá specificky rozvíjí jiné a vzájemně se doplňující resilienční principy**. Tyto tři vybrané části také přímo reagují na bílá místa dříve identifikovaná v sektoru snižování rizik katastrof (DRR). Díky tomu jsme mohli hledat takové cesty k naplnění vize, které zároveň usilují o naplnění potřeb sektoru i účelně podporují resilienční myšlení.

Rozvíjená část vize	**Rozvíjené resilienční principy**
Podporujeme spolupráci s místními komunitami a přenos znalostí odspodu nahoru	Prohlubování participace
	Péče o propojenost
Reflektujeme zkušenosti a zavádíme poučení a vize do praxe	Podpora učení
	Práce se systémovým myšlením a nepředvídatelností
Místní samospráva i komunity zvládají fungovat samostatně	Rozvoj polycentrické správy
	Udržování rozmanitosti a zastupitelnosti

U každé části vize jsme společně s participujícími identifikovali jednotlivé aktéry a činnosti, kterými mohou napomoci k realizaci vize. Díky tomu jsme vytvořili **návrh, jak teoretické resilienční principy konkrétně aplikovat v praxi českého sektoru DRR**. Na obecné rovině se ve třech rozvíjených částech vize objevovaly aktivity v těchto tématech:

A. **Systémová** změna přístupu k DRR a pobídky státu na rozvoj DRR opatření
B. Dlouhodobý a systematický **sběr dat** v terénu a jejich analýza
C. Mapování aktérů, vytváření jejich **sítí pro dlouhodobou spolupráci** a nastavování společných procesů a komunikačních toků
D. **Občanská angažovanost**, sebeorganizace veřejnosti a ochota spolupracovat s dalšími aktéry systému DRR
E. **Vzdělávání samospráv a veřejnosti** skrze školení, srozumitelné a dostupné informace i mediální osvětu
F. Rozvoj **soukromého sektoru** v oblasti DRR

1. Cesty k vizi: Podporujeme spolupráci s místními komunitami a přenos znalostí odspodu nahoru

Pro přenos znalostí směrem z nižších částí systému DRR k vyšším je nutné na úrovni **státních složek a institucí** změnit aktuální přístup k DRR ze zaměření na krizové řízení, a to směrem k systémovému pohledu a rozvoji obecné resilience. Za tímto účelem by **vláda** měla téma budování resilience prioritizovat a aktivně tuto agendu podporovat. Jako užitečné se jeví také vytvářet **nové instituce**, které mají za úkol zaplnit stávající mezeru a propojovat poznání z terénu (starostové a starostky, humanitární organizace, dobrovolnictvo, zasažená veřejnost) s informacemi plynoucími z vyšších institucionálních úrovní (od aktérů krizového řízení, státních či výzkumných institucí apod.).

Dále zapojení aktéři poukazovali hlavně na potřebu aktivizace **místních krizových štábů** i v době mimo katastrofy, kdy mohou sbírat data o zranitelnosti území i populace a mapovat stakeholdery v tématu katastrof a nastavovat s nimi komunikační toky a procesy. Tyto preventivní kroky v případě katastrofy umožňují účinnou spolupráci napříč systémem a vytvářejí dlouhodobá partnerství. Klíčová je pak spolupráce **starostů s místními leadery** (např. farář, trenér sportovního klubu, ředitelka školy, skautský vedoucí…), kteří mají důvěru obyvatel a jejich zapojení v době krize snižuje u veřejnosti pocit nejistoty.

Této meziúrovňové spolupráci však přechází ochota **veřejnosti** být občansky aktivní a komunikovat s vyššími částmi systému. **Místní samosprávy i stát** by proto měly podporovat participaci lidí na veřejném životě a jejich sebeorganizaci v různorodých zájmových spolcích. Schopnost organizace v době katastrofy totiž přímo ovlivňuje bohatý komunitní život v obcích a to, zda se veřejnost umí organizovat. Velký vliv má také to, zda se lidé umí základně orientovat v tématu katastrof a mají povědomí o tom, jak je vhodné reagovat či jak se na katastrofu připravit. Proto je také dobré rozvíjet různorodou osvětu prostřednictvím **médií** a dlouhodobě rozvíjet principy krizové komunikace napříč systémem.

2. Cesty k vizi: Reflektujeme zkušenosti a zavádíme poučení a vize do praxe

Reflektivita a implementace zjištěných ponaučení zpět do praxe by se měla stát integrální součástí celého systému DRR. Je proto nutné, aby **stát** vytvářel pobídky, které jednotlivé aktéry přivedou k začlenění reflexe a inovací do své činnosti. **Ministerstva** by měla pravidelně vyčleňovat finance za účelem sběru dat, analýz a zavádění poučení do praxe prostřednictvím různorodých dotačních titulů. **Vláda** se může zasazovat o úpravu legislativy tak, aby v případě mimořádných událostí umožňovala flexibilní reakce a učení z nových situací bez nutných trestů za potenciální pochybení. Specifickou plošnou pobídku může nabídnout také soukromý sektor **pojišťoven**, a to v podobě výhodnějších pojišťovacích sazeb pro ty, kteří aktivně realizují konkrétní opatření na podporu resilience na svém majetku.

Samotný systematický sběr dat pro reflexi a jejich analýzu mohou provádět různorodí aktéři. Jako zkušení a užiteční partneři se již v současné době jeví **akademické instituce** a dále **humanitární organizace**, jejichž přínos může být v terénním monitoringu

postižených lokalit a sběru zpětné vazby i delší dobu po katastrofě. Podstatné však je nastavit dlouhodobé zpětnovazebné mechanismy, a právě v tom se jako užitečná jeví úroveň **krajů a krajských krizových štábů** jako mediátora zkušeností mezi aktéry na úrovni obcí a státu. Na krajské úrovni by proto bylo vhodné vytvořit systém, který umožní **obcím** získat partnery pro realizaci analytických aktivit v souvislosti s místní resiliencí a podpoří je v následné implementaci opatření.

Dalšími podstatnými aktéry v tématu jsou zcela jistě **lidé zasažení katastrofou**, jejichž zkušenosti jsou nenahraditelné a je potřeba, aby byli ochotní je sdílet. I zbytek **veřejnosti** však hraje v tématu velkou roli. Může se organizovat v **neziskových či dobrovolnických** strukturách a pomáhat s realizací jednotlivých částí reflexe, anebo svým chováním aktivně podporovat ústup trestající kultury, která brání možnosti uznat chybu a ponaučit se z ní. Tomu může pomoci i osvěta ze strany **médií či odbornic a odborníků**, která by měla šířit povědomí o pozitivních dopadech aktivního jednání a reflexe chyb.

3. Cesty k vizi: Místní samospráva i komunity zvládají fungovat samostatně

V situaci katastrof často dochází k tomu, že místní samospráva a obyvatelstvo musí umět fungovat samostatně, dokud nedorazí pomoc a podpora zvenku. Je proto důležité, aby se zdroje a kapacity nekumulovaly v jednom centru, ale byly pro všechny v případě potřeby dosažitelné. **Státní správa a ministerstva** mohou tuto polycentricitu podpořit nastavením vhodných pravidel a finanční podpory, které samosprávám pomohou vybudovat potřebnou infrastrukturu i preventivní opatření.

Klíčovou roli pro vybudování schopnosti samostatného fungování hrají **starostky a starostové**. Ti musí být kvalitně proškolení a měli by aktivně mapovat situaci ve svých obcích. K tomu mohou sloužit jak systematicky provedené analýzy zranitelnosti a dostupných zdrojů, tak i místně zakotvené znalosti a zkušenosti. Důležité je i nastavení spolupráce a komunikačních toků s **neziskovými a humanitárními organizacemi**, které v době krize dokáží samosprávy rychle materiálně i kapacitně podpořit, a dále vytvoření procesů pro co nejrychlejší zapojení **dobrovolnictva**. Zájem o dobrovolnictví je pak potřeba v obci pěstovat dlouhodobě a podporovat obecnou angažovanost lidí na veřejném dění v místní komunitě.

Podle participujících ve výzkumu je důležitá informovanost, a to v různých ohledech. Směrem k obcím je to ze strany **ČHMÚ** v případě výstrah o blížících se extrémních projevech počasí, ze strany **odborných skupin a hasičů** je to informovanost o vhodné přípravě a reakci na katastrofy a z **krajské úrovně** by pak bylo vhodné zajistit plošná a pravidelná školení a cvičení obcí. Dlouhodobě a systematicky je také nutné vzdělávat veřejnost prostřednictvím **mediální osvěty** o tématu katastrof a občanské participaci.

V budování polycentricity hraje specifickou roli také **soukromý sektor**, který v případě krize dokáže poskytnout potřebné zdroje a dlouhodobě se může angažovat v oblasti vývoje adaptačních opatření a v oblasti konzultací či pomoci se získáváním dotací. Velký vliv mohou mít také **pojišťovny**, pokud budou účinně a transparentně komunikovat rizika v konkrétních oblastech a pravidla pojištění.

Závěr

Tato studie Národního institutu SYRI ukazuje, že český systém snižování rizik katastrof potřebuje překročit hranice tradičního reaktivního krizového řízení a měl by se zaměřit více na **systematický rozvoj resilienčního myšlení**.

Společně formulovaná **vize představuje osm klíčových oblastí**, které propojují sociální spravedlnost, spolupráci aktérů, flexibilitu systému, samostatnost komunit, schopnost učení, občanskou angažovanost, politickou a finanční podporu tématu DRR i ochranu životního prostředí. Participativně vytvořené cesty k realizaci tří aspektů této vize navíc poskytují **konkrétní inspiraci pro práci veřejných institucí, samospráv, soukromého sektoru i komunit**.

Jednotlivá zjištění našeho výzkumu mohou pomoci **rozvíjet dlouhodobé strategie a určovat priority** toho, co jednotliví aktéři mají dělat pro posílení obecně resilience společnosti. Dokument nabízí **sdílený funkční rámec a jazyk**, který usnadňuje komunikaci a koordinaci mezi jednotlivými aktéry a pomáhá proměňovat teoretické koncepty v praktické kroky směřující k odolnější a zdravější české společnosti.